

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Quam peruerse faciant, qui spreto connubio scorta sequuntur, & dum
legitimos liberos uitant, nothos educa[n]t cap. vii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

tamen habere nisi falsam speciem uoluptatis: & re uera in fine tantummodo fumum, et incendium reseruare. Ferunt nocte quoque qua Christus Iesus prodiit ex utero uirginali, in hanc mundi lucem, ut in incorruptis literarum monumentis proditū est, et diuus Hieronymus affirmat in ea prouincia, cunctos qui ea turpitudine tenebantur, ad unum repentina morte sublatos. Noluit siquidem totius naturæ conditor, & instauratos, ac humani generis redemptor Christus Deus ibi in suo ortu, euertere fores iuris humani, & destructores naturæ incolumes superesse. Verum si quum ad seruandum, & parcendū uenerat, improbum hoc genus hominū perdidit, quid tunc quum ad iudicandum, atque ulciscendum uenerit, facturum existimemus? Sed quid plura attinet de tanto abusu ueneris recensere? Satis nota flagitii grauitas est, absq; eo, q; atrocius exaggerare quisquam hoc uitium artificiosa oratione laboret: et iccirco dimisso tanto foetore de fornicatione dicamus. Nam, ut recte ait Plato, qui benè beateq; uiuere uult, non modo à maribus sed etiam à mulieris innuptæ nefaria libidine abstinere debet: nec aliam, q̄ suam quemq; uxorem contingere: nefandum esse affirmans spurios procreare, et genitale semen mandare meretricibus. Præclare id quidem Plato at quanto præclarior ac sanctior, D. Pauli sententia dicitur. 1. Cor. 5

Nolite errare fratres: neque fornicarii, neque idolis seruietes, neque adulteri, neq; molles, neque masculorum concubitores, regnum Dei possidebunt.

Quàm peruerse faciant qui spreto cōnubio scortata sequuntur, et dū legitimos liberos uitant, nothos educant. Cap. VII.

Proximum ergo uidetur esse, ut eorum impudicitias arguamus, qui aspernati uxores, qbus possent honestè uti, ac licitè, si uellent, meretricios

DE COELIBATV

amores, atq; interdictos concubitus consecantur: exosi
 uel ob id nuptias, q; sint hæ ubertate liberorum fœcun-
 dæ, & fertiles: ex quo prædiis, fortûisq; aliis frustillatim,
 multipliciterq; conscissis, inopia rei familiaris sæpe tam
 ipsi, quam posteris affici soleant. Haud equidẽ inficior:
 solet id quidem euenire: sed est hoc in manu domini, q;
 ad bonum cuncta nobis ex sua prouidentia disponit.
 Vobis ergo non attinet ista prospicere, at magis intelli-
 gere, quomodo interim hoc falso consilio, easdem ip-
 sas familias, quas pollere maxime cupitis obscuratis ipsi
 maxime: & uos interdixta ueneris sordibus inquinatis.
 Neq; enim attendunt hi qui hæc cogitant quàm inique
 faciant, q; antiqua patrimonia, quæ legitimi liberi mul-
 to rectius inter se partiri potuissent, spuriorum impro-
 bitas, & meretricum ingluuies funditus, ueluti abyssus,
 & inexplebilis charibdis, absorbeat: nec intelligunt
 quàm peruerse omnia pietatis humanitatisq; iura sub-
 uertant: quum proprios, utcunque è se natos liberos im-
 ple exponentes abiiciant: ut legitimos nepotes ditiores
 efficiant: addicentes interea miserimos illos, si mares,
 ad seruitutem, si foeminæ ad lupanar & stuprum: ut ni-
 hilo plus nefarium sit eos generasse nothos, quàm per-
 dere inopes. Profectò quisquis hoc non uidet excors
 est, delirus, ac prorsus amens. Nam quis sanè men-
 tis non uideat, qualis, quantaq; hæc impietas sit, quàmq;
 præposterus ac perturbatus ordo charitatis, illam ipsam
 scilicet charitatem, quæ liberis naturali iure debetur, ab
 his misellis in nepotes cognatos alios iniquo iure tra-
 ducere: quando (ut est in trito uulgi sermone) tunica
 pallio est propior. Num quid tibi minus liberi propio-
 res sunt, quàm nepotes: Cæcus admodum, ac etiam
 prorsus stultus quicumque, sibi persuadet, maiorem sibi
 habendam esse rationem nepotum, quàm liberorum,
 quoquomodo hi quidem geniti aliena culpa, & uis

no parentum fuerint. Haud planè intelligo, nec mirari satis possum, unde his incensit miseris tanta & tam dira uecordia, ut animum induxerint suum id sibi, posteritativè suæ conducere ullo modo posse: quum ob eiusmodi cœlibatum, antiquæ frequentesq; familiæ ad paucos redactæ deficere soleant sæpius, quàm ditari: atque ex defectu prolis in aliena tandem uel cognatorum, uel affinium transire cognomina: aut etiã, quum ii forte desint in R. publicam uerti. Quam ob rem perspicuum esse satis potest, quàm peruersum sit, atque profanum ita appetere cœlibatum, ut fornicationem non uites: ita connubio iustæ uxoris abstinere, ut interdictæ concubinæ delesteris amplexibus: ita prolem legitimam fugere, ut spuriam male tollas, aut quod peius est, perdendam exponas: quæ & si educari contingat, destituta tamen omni fauore paterno, solam parentum poenam hæreditabit, affecta probro, & inopia miserabili. At quanto satius est uxorem ducere, legitimus liberos procreare, & eos si fortè facultates minus sufficiant, ut regio possint luxu uiuere, honestis artibus instituendos curare: quam sic inique contra legem, pietatemq; delinquere, & proprios liberos nulla eorum culpa perdere: qui undecunque nascantur, modo parentum impudicitiam non imitentur, & Deum rite colant, amore sanè digni sunt, neque magis, minusve ex eo chari censendi, quàm legitimi. Proinde procurare in primis parentes decet, ut filii sibi sint ex legitimo matrimonio concepti: aut si forte contingat habere sic male natos liberos, nequaquam abicere eos à se, atque perdendos exponere: quin potius alere, ac paterno affectu, ubi pietatem licuerit, uel disciplinis literarum instruere, uel mercatura, uel etiã agricultura, aut alio quouis honesto opere quo possint sua sibi ipsis miselli

DE COELIBATV

industria ac labore uictum, uestitumq; parare. Tantum
 quaeso, ne addicas eos ante adultam aetatem religioni, ut
 pleriq; factitant: neue ascribas sacerdotio à quo legibus
 arcentur, atque idonei non sunt: quicquid hac nostra te-
 pestate mala licet consuetudine fieri consuevit. Quod
 uero ad legitimos liberos attinet, quid nam est q; ino-
 piam uerearis, si hoc quoque modo eos pro re educa-
 re, atque instituere uolueris, ut suo postmodum ingenio
 uel industria, uel literarum disciplinis, ac aliis bonis, hos-
 nestisq; rationibus, proprioq; Marte (ut aiunt) quod saepe
 contingit, ubi deesse opes uident) possint augere pa-
 tremonia, & ea quidem multo opulentiora posteris red-
 dere, q; ipsi à parentibus acceperunt: atq; ita prole, diuis-
 tiis, honoribusq; locupletare, honestare, ac propagare
 famillam, quod praecipuum, & proprium munus est nu-
 ptiarum. Hoc & enim pacto & ipsa familiae, & propin-
 quorum, cognatorumq; res mutuis fauoribus efficiuntur
 proculdubio meliores, sine ulla offensione Dei, &
 citra iacturam, atque contumeliam liberorum. Homini
 quidem honestis parentibus genito, ingenueq; educa-
 to, magis planè opitulatur uirtus, q; diuitia: ita ut illi ad
 honores, & caetera consequenda (modo illa adsit) me-
 diocri plane fortuna sit opus. Quid q; opes & faculta-
 tes fluxae & caducae sunt, nec in potestate cuiuspiam pos-
 sidentis? Videmus enim quo modo quotidie ipse rerum
 omnium conditor, & largitor Deus ex pauperibus di-
 uites, & ex diuitibus rursum pauperes faciat: iuxta illud
 Dominus pauperem facit, & ditat, humiliat & subleuat.
 Incerta utiq; sunt haec omnia, & ideo fortunae bona me-
 rito appellantur, quae nulla possunt certa ratione uel co-
 parari uel comparata retineri: sed casu nescio quo, mo-
 do uni, modo alteri per uices instabili possessione tra-
 duntur. At uero uirtus publica possessio est, atq; indiffe-
 renter omnibus sese communicat: modo nec uilitate
 animi, nec laboris tedio negligatur. Et enim duplex esse
 patrimonium

1. Reg. 2

patrimonium constat, quod à parentibus dari solet: alterum ex rebus pereuntibus, quod fortuna moderatur: alterum uero ex uirtutibus, quod perpetuo manet: nec est in fortunæ potestate, & hoc ab inope quantumuis parente liberis potest abunde tradi, & absq; metu dilapidationis, aut alterius cuiuspiam iniuriæ tuto dimitti. Sed de his inferius sexto libro dicetur, ubi de liberali & casta educatione liberorum tractabimus.

Valde molestum esse sequi meretricios
amores. Cap. VIII.

Sed ne tantillo quidem minor insania illorum censenda est: qui non rei familiaris ratione, ut hi, quos modo dicebam, sed ueritatis inuis uxoris insolentiâ, assuescunt ferre, & perpeti procacitatem multarum meretricum, de cinere in prunas (quod dici solet) transilientes. Et enim quid insanius, q̄ ereptum uni iugo collum, id postea multiplici deuincire capistro: & ex atriensi seruo fieri uilissimum culinæ, seu pistrini mancipium? Quid nam quæso uilius, aut turpius adde etiam, perniciosius, q̄ seruire, & subdi turpiter imperio meretricum, quæ quidem eatenus student suis amatoribus obsequi, usque dum eos emungant argento, & quo ad pergant sibi suppeditare, quibus sese exornent superfluis, & ingurgitent, ac infarciant, ut altilia, & sues ipsi domestici solent. Nulla est enim meretrix, quæ eum ipsum, quem fecit inopem, ferre possit, aut quem expilauit diligere. Proinde probe Plautus in comœdiis. Meretrix, inquit, tantisper blanditur, dum illud, quod rapiat, uidet. Quid in uideat? oculatæ sunt ei manus. Non lepidius sane magis, q̄ uerius à festiuissimo poeta confictum atq; expressum est ingenium meretricis. Nam perspicuum, atque exploratissimum est, ubi primum defuerint munera, quæ dones, statim pariter defuturam tibi & amicam, quæ amet: eruntq; subinde & irrita, & ingrata omnia,

E